

Yazma Eylemi

Yaratıcı ve Dramatik Yazarlık Üzerine

Tufan ÖZTÜRK

Tufan ÖZTÜRK

YAZMA EYLEMİ
Yaratıcı ve Dramatik Yazarlık Üzerine

ISBN 978-625-5704-85-6

Kitap içeriğinin tüm sorumluluğu yazarına aittir.

© 2025, PEGEM AKADEMİ

Bu kitabın basım, yayım ve satış hakları Pegem Akademi Yay. Eğt. Dan. Hizm. Tic. AŞ'ye aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri, kapak tasarımı; mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik kayıt ya da başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz ve dağıtılamaz. Bu kitap, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır. Okuyucularımızın bandrolü olmayan kitaplar hakkında yayinevimize bilgi vermesini ve bandrolsüz yayınları satın almamasını diliyoruz.

Pegem Akademi Yayıncılık, 1998 yılından bugüne uluslararası düzeyde düzenli faaliyet yürüten **uluslararası akademik bir yayınevidir**. Yayımladığı kitaplar; Yükseköğretim Kurulunca tanınan yükseköğretim kurumlarının kataloglarında yer almaktadır. Dünyadaki en büyük çevrimiçi kamu erişim kataloğu olan **WorldCat** ve ayrıca Türkiye'de kurulan **Turcademy.com** tarafından yayınları taranmaktadır, indekslenmektedir. Aynı alanda farklı yazarlara ait 2000'in üzerinde yayını bulunmaktadır. Pegem Akademi Yayınları ile ilgili detaylı bilgilere <http://pegem.net> adresinden ulaşılabilir.

I. Baskı: Kasım 2025, Ankara

Yayın-Proje: Selcan Durmuş
Dizgi-Grafik Tasarım: Tuğba Kaplan
Kapak Tasarımı: Pegem Akademi

Baskı: Sonçağ Yayıncılık Matbaacılık Reklam San Tic. Ltd. Şti.
İstanbul Cad. İstanbul Çarşısı 48/48 İskitler/Ankara

Yayıncı Sertifika No: 51818
Matbaa Sertifika No: 47865

İletişim

Pegem Akademi: Shira Ticaret Merkezi
Macun Mahallesi 204 Cad. No: 141/33, Yenimahalle/Ankara
Yayınevi: 0312 430 67 50
Dağıtım: 0312 434 54 24
Hazırlık Kursları: 0312 419 05 60
İnternet: www.pegem.net
E-ileti: yayinevi@pegem.net
WhatsApp Hattı: 0538 594 92 40

Tufan ÖZTÜRK

Ankara'da doğdu. 2005'te Eskişehir Anadolu Üniversitesi Devlet Konservatuvarı Tiyatro-Oyunculuk Bölümü'nden mezun oldu. 2017'de Haliç Üniversitesi Tiyatro-Oyunculuk Bölümü Yüksek Lisans programını, 2022'de ise Maltepe Üniversitesi Sinema Bölümü Sanatta Yeterlik programını tamamladı.

2005 yılında İstanbul Devlet Tiyatrosu'nda iki sezon boyunca oyunculuk yaptı. 2005-2008 yılları arasında televizyon dizileri ve reklamlarda oyunculuk ve seslendirme çalışmalarında bulundu. 2007 yılından itibaren 10 yılı aşkın süreyle Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı ilkokullarda yaratıcı drama eğitmenliği yaptı. 2010'da özel bir merkezde, Otizm tanısı almış 4-17 yaş grubundaki çocuklara drama eğitmenliği üstlendi.

Akademik kariyerine 2007 yılında Haliç Üniversitesi Konservatuvarı'nda başladı. Burada Tiyatro ve Opera bölümlerinde öğretim görevlisi olarak dersler verdi. 2022'den itibaren Dr. Öğretim Üyesi unvanıyla Haliç Üniversitesi Konservatuvarı (Opera-Tiyatro) ve İstanbul Devlet Konservatuvarı (Opera) bünyesinde akademik çalışmalarına devam etmektedir.

2007'den günümüze kesintisiz devam eden akademik kariyerinde lisans düzeyinde "Diksiyon", "Doğaçlama", "Oyunculuk", "Opera Sahneleme", "Beden Dili ve Estetik", "Sahne Sanatlarında Mitoloji", "Audition Teknikleri" derslerini, yüksek lisans düzeyinde ise "Performans Sanatı" ve "Diksiyon" derslerini yürütmektedir.

Sanatsal üretim alanında tiyatro yazarlığına da yönelmiş; 2024-2025 yıllarında yayımlanan "*Dünün Bugünü*", "*Poker*" ve "*Kaçış Planı*" oyunlarından oluşan üçlemesiyle sahne edebiyatına katkı sunmuştur.

Akademik çalışmalarının yanı sıra özel atölyeler düzenlemekte, "Temel Oyunculuk ve Diksiyon" alanında bireysel özel dersler vermekte, ayrıca sinema ve televizyon projeleri için danışmanlık ve oyuncu koçluğu yapmaktadır.

ÖN SÖZ

Yazma eylemi, belleğin, hayalin ve düşüncenin zamana tutunma arzudur. Bazen unutulmak istenmeyen bir anı saklamanın, bazen geleceğe bir iz bırakmanın, bazen de içsel bir yükten kurtulmanın yoludur. Kimi zaman bir defterin kenarına düşülen kısa bir not, kimi zaman bir mektubun satırları, kimi zaman da bir oyun ya da roman sayfalarına dönüşür. Yazı, insanın hem kendisiyle konuştuğu hem de başkalarına seslendiği gizli bir köprüdür. Bu köprüden geçen her cümle, hem bireysel bir iz taşır hem de toplumsal belleğin bir parçası hâline gelir. Yazı, bu yüzden, yalnızca kişisel bir uğraş değildir. Kuşakları, kültürleri ve farklı dünyaları birbirine bağlayan bir ortak dil olmuştur.

Yazıya dair bu arayış beni, yaratıcı yazarlık ve dramatik yazarlığın farklı yüzlerini birlikte düşünmeye yöneltti. Kuramsal tartışmaların çizdiği çerçeve, kişisel gözlemlerle ve sahnede edindiğim deneyimlerle birleştiğinde, metin yavaş yavaş kendi yolunu buldu. Yazarken, yalnızca akademik kaynakların değil yaşanmış anların, sahnede duyulan bir repliğin ya da bellekte yer etmiş bir görüntünün de düşüncelerime eşlik ettiğini gördüm. Bu yüzden burada aktarılanlar, tek başına teorik bir derlemenin ötesinde, yazıyla kurduğum kişisel ilişkinin izlerini de taşır. Böylelikle akademik titizlik ile yazarlığın bireysel uğraşını buluşturma çabası, satırların arasına ister istemez sinmiş oldu.

Sayfalar ilerledikçe yazının tarihsel yolculuğundan yaratıcı yazarlığın sunduğu imkânlarla, dramatik yazarlığın sahneyle kurduğu bağlardan pedagojik yaklaşımların bireysel yaratıcılıkla kesiştiği noktalara doğru bir yolculuk başlıyor. Burada amaç, katı tanımlar koymak ya da kesin hükümler vermek değil, yazarlık sürecine farklı açılardan bakabilmek, bazen sorular sormak, bazen de yeni düşünce kapıları aralamaktır. Çünkü yazı, tek bir cevabın değil; çoğul bakışların, karşılaşmaların ve denemelerin alanıdır.

Bir metin yazarından ayrıldığı anda kendi yolculuğuna çıkar. Bu kitap da öyle, kimi satır düşünceleri harekete geçirecek, kimi satır bellekte unutulmuş bir anıyı çağırarak, kimi satır da yeni ihtimallere işaret edecektir. Kendi sesinizi, heyecanınızı, yazma isteğinizi, sorularınızı bu satırların içinde duyduğunuzda, gördüğünüzde yazının gerçek serüveni başlamış demektir.

Tufan ÖZTÜRK

İstanbul, 2025

İÇİNDEKİLER

Ön Söz.....	v
Giriş.....	1
İnsanın İz Bırakma Arzusu: Taşa Kazınan Hafıza	7
Yazının İzinde: Düşüncenin Yolculuğu	11
Yaratıcılık Kavramı ve Teorik Çerçeve.....	22
Yaratıcı Yazarlık ve Dramatik Yazarlık.....	33
Yaratıcı Yazarlık	33
Dramatik Yazarlık.....	39
Yazma Kaygısı	50
Güncel Gelişmeler ve Yapay Zeka Tartışmaları	54
Sonuç ve Önergeler	60
Notlar	63
Kaynakça.....	69

GİRİŞ

Yazma, günümüzde yalnızca akademik ya da sanatsal üretim için değil, yaşamın hemen her alanında ihtiyaç duyulan temel bir beceri olarak kabul edilmektedir. İnsan, doğası gereği kendini ifade etme ihtiyacı duyan toplumsal bir varlıktır. Bu ihtiyacın karşılanmasında konuşma ve yazma başlıca araçlar olarak öne çıkmaktadır. Yüz yüze iletişimde sözlü anlatım ön plandayken, farklı mekânlarda veya zamansal ayrışmaların yaşandığı durumlarda yazma, iletişimin zorunlu bir aracı hâline gelmektedir.¹ Bununla birlikte, sözlü ve yazılı iletişim arasındaki sınırların özellikle dijitalleşme çağında giderek bulanıklaştığı da gözlemlenmektedir. Eşzamansızlık, kalıcılık ve erişilebilirlik gibi nitelikler yazmayı, kimi durumlarda konuşmanın “yerine geçen” bir araç olmanın ötesine taşıyarak, özgül imkânlar sunan bir ifade biçimine dönüştürmektedir.

Yazma, en genel tanımıyla bireyin sahip olduğu bilgi, düşünce, yaşam deneyimi, duygu ve hayallerini zihinsel süreçlerden geçirerek dilin kurallarına uygun biçimde düzenlemesi ve bütünlük içinde yazıya aktarmasıdır. Başka bir ifadeyle, yazılı anlatım ya da kompozisyon zihinsel işlemler sonucunda ortaya çıkan unsurların belli bir düzen içerisinde metne dönüştürülmesi olarak görülmektedir.² Bu çerçevede, yazıyı tek seferlik bir “ürün” olmaktan çıkararak planlama, taslak oluşturma ve gözden geçirme döngülerinde ilerleyerek, bağlama, türe ve muhataba göre sürekli yeniden şekillenen bir süreç olarak düşünmeye davet etmektedir. Dolayısıyla türsel beklentiler, retorik koşullar ve yazarı kuşatan toplumsal-kurumsal bağlam da anlamın kurulmasında belirleyici rol üstlenir.

Yaratıcı yazarlık, çoğu kez kalıplaşmış anlatım kalıplarını aşma yönelimiyle başlayan, bireyin özgün dilini ve ifade imkânlarını ge-